

LANDSKAPSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Landskapslag om Ålands musikinstitut

1994-95

nr 23

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om Ålands musikinstitut. I dag handhas verksamheten vid musikinstitutet med stöd av tillfälliga anvisningar utfärdade av landskapsstyrelsen. För att få ett bättre underlag för den fortsatta driften av musikinstitutet och för att skapa bättre förutsättningar för att utveckla musikkulturen och intresset för musik i landskapet föreslås att vissa grundläggande bestämmelser intas i en särskild landskapslag för Ålands musikinstitut. Avsikten är att reglemente och ordningsregler sedermera skall upprättas för att få ett fullständigt regelverk för musikinstitutet.

Genom förslaget vill landskapsstyrelsen även betona musikkulturens betydelse i det åländska samhället samtidigt som förslaget öppnar en möjlighet att i enlighet med landskapsstyrelsens kulturpolitiska handlingsprogram utveckla dansundervisningen i landskapet och att framdeles inlemma denna undervisning i musikinstitutets verksamhet.

Avsikten är att den föreslagna landskapslagen skall träda i kraft den 1 augusti 1995.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1. Musikinstitutets utveckling och finansiering

Musikinstitutet började sin verksamhet år 1978 med Ålands sång- och musikförbund som huvudman. År 1983 övertog Mariehamns stad huvudmannaskapet för institutet under benämning Musikinstitutet i Mariehamn, vars verksamhet fortsättningsvis var öppen för barn och ungdomar från alla kommuner i landskapet. På initiativ av Mariehamns stad och efter överenskommelse med övriga kommuner överfördes huvudmannaskapet för institutet på landskapet från och med ingången av år 1994.

Till och med höstterminen 1993 beviljades Mariehamns stad, såsom huvudman för institutet, landskapsunderstöd om 45 procent av godkända driftsutgifter under förutsättning att verksamheten bedrevs "på enahanda grunder som i riket, dock med hänsyn tagen till landskapets särställning". Nettokostnaderna fördelades mellan kommunerna i förhållande till antalet elever. Från med 1 januari 1994 regleras institutets verksamhet genom av landskapsstyrelsen fastställda anvisningar och verksamheten bekostas i sin helhet av landskapet.

1.2. Undervisningen

Avsikten med Ålands musikinstituts verksamhet är att ge undervisning i musik och sång för att dels stöda intresserade amatörmusiker dels ge grundläggande undervisning för blivande yrkesmusiker. Från och med år 1990 anordnas även undervisning för barn i åldern fem till sju år.

Musikinstitutet är en samlingsbeteckning på de tre olika stadier på vilka musikundervisning förmedlas. Förutom den s.k. musiklekskolan, som vänder sig till barn under skolåldern, förmedlas undervisning på "musikskolenivå" och "institutnivå".

Varken musiklekskolan eller musikskolan fordrar några speciella förkunskaper. Vid antagningen till musikskolan företas dock en musikalitetstest, som utgör ett inträdesprov. De kurser som ger avgångsbetyg från musikskolan skall i regel fullgöras senast det läsår då eleven fyller 16 år.

Undervisningen på den s.k. institutnivån riktar sig huvudsakligen till ungdomar mellan 16 och 20 år och förutsätter att eleven genomgått musikskolestadiet eller på annat sätt uppfyller förkunskapskraven. Institutsexamen skall i regel avläggas inom fyra läsår. Utbildningen på institutnivån utgör en förutsättning för vidare studier vid konservatorium och/eller musikhögskola.

Läsåret 1993-94 omfattade 38 arbetsveckor varav minst 35 arbetveckor med undervisning i elva huvudämnen (instrument) under totalt cirka 4.200 lektioner. Under-

visningen vid institutet sker till största delen på eftermiddagen. Den genomsnittliga undervisningen per elev är cirka fem timmar i veckan. Ålands musikinstitut har under de senaste åren även arrangerat ett allt större antal konserter i enlighet med institutets syfte att skapa ett varaktigt intresse för musik och att utveckla den lokala musiktraditionen. Konserterna har rönt ett stort publikintresse.

1.3. Förvaltning och verksamhetens placering

Det administrativa arbetet vid musikinstitutet sköts av institutets rektor samt en direktion med företrädare för landskapet, kommunerna, Ålands sång- och musikförbund, lärarna och eleverna. Förutom rektorstjänsten finns en inrättad tjänst som lärare. I övrigt handhas undervisningen av ett 15-tal timlärare som sköter sina arbetuppgifter som bisyssla.

Huvuddelen av undervisningen bedrivs i Mariehamn, men delar av verksamheten har utlokaliserats till bland annat Godby. Eftersom största delen av undervisningen bedrivs i Mariehamn har musikinstitutet haft svårighet att tillgodogöra de krav som finns i glesbygden. Förutsättningarna för att åstadkomma en bättre möjlighet till undervisning i musik och andra motsvarande konstarter även i glesbygden har förbättrats i samband med att landskapet övertog huvudmannaskapet för musikinstitutet. Av tabellen nedan framgår att den största elevgruppen kommer från Mariehamn. Inom parentes anges elever på musiklekskolenivå.

Stad/kommun	Höstterminen -93	Vårterminen -94
Mariehamn	62 (5)	60 (10)
Jomala	18	16 (1)
Finström	10	10 (1)
Saltvik	7	7
Lemland	8	7
Hammarland	4	4 (1)
Eckerö	4	3
Sund	1	1
Kumlinge	2	1
Geta	1	1
Kökar	1	1 (7)

(källa, Verksamhetsberättelse för Ålands Musikinstitut, Läsåret 1993-94)

1.4. Eleverna

Vid början av höstterminen 1994 studerade 149 elever vid musikinstitutet. Av dessa studerade 115 på musikskolenivå, 10 på musiksinstitutsnivå och 24 på musikinsti-
tutsvivå. Som framgår av tabellen nedan har elevantalet ökat de senaste åren.

Läsår	Elever (skola/institut)	Elever (lekskola)	Totalt
1988-1989	65	-	65
1989-1990	84	-	84
1990-1991	103	21	124
1991-1992	118	12	130
1992-1993	102	11	113
1993-1994	110	20	130

(källa, Verksamhetsberättelse för Ålands Musikinstitut, Läsåret 1993-94)

De årliga inträdesproven för undervisning på musikskolenivå har i medeltal lockat 40 sökande. På grund av att antalet nya studieplatser på denna nivå har inrättats i begränsad omfattning har endast ett 15-tal platser funnits tillgängliga.

Av de elever som studerat vid Ålands musikinstitut under perioden 1990-94 har 15 elever eller cirka 11 procent inlett musikstudier med yrkesinriktning. Sedan Ålands musikinstitut inledde sin verksamhet har sammanlagt 22 personer (10 procent) fortsatt med yrkesinriktade studier. Procenttalet för motsvarande utbildning i riket som resulterar i yrkesinriktade studier är i genomsnitt en procent.

2. Landskapsstyrelsens förslag

I dag bedrivs verksamheten vid Ålands musikinstitut i enlighet med de anvisningar som landskapsstyrelsen utfärdade för institutet i samband med landskapets övertagande av huvudmannaskapet. Bestämmelserna, vilka är av temporär art, tillgodoser inte i tillräckligt hög grad den betydelse som musikkulturen bör tillmätas inom ramen för vår självstyrelse. Intresset för undervisning inom musiksektorn fortsätter att öka samtidigt som en stor del av musikinstitutets elever fortsätter med yrkesinriktade studier.

Landskapsstyrelsen anser att det inte är tillfredställande att verksamheten vid musikinstitutet sköts med stöd av tillfälliga anvisningar och föreslår därför att en särskild landskapslag för Ålands musikinstitut med vissa grundläggande bestämmelser om institutets verksamhet antas. Genom förslaget skapas bättre förutsättningar för att

utveckla musikkulturen och intresset för musik i landskapet. Förslaget ger även ett bättre underlag för den fortsatta driften av musikinstitutet. Avsikten är att reglemente och ordningsregler sedermera skall upprättas för att få ett komplett regelverk för musikinstitutet.

Genom förslaget vill landskapsstyrelsen även betona musikkulturens betydelse i det åländska samhället samtidigt som förslaget öppnar en möjlighet att i enlighet med landskapsstyrelsens kulturpolitiska handlingsprogram utveckla dansundervisningen i landskapet och att framdeles även inlemma denna undervisning i musikinstitutets verksamhet.

3. Lagstiftningsbehörighetsfrågan

Enligt 18 § 14 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om undervisning och kultur.

4. Förslagets ekonomiska och organisatoriska verkningar

Förslaget torde inte medföra några ekonomiska eller organisatoriska förändringar i förhållande till hur verksamheten bedrivs i dag.

I 1995 års budgetförslag ingår ett anslag om 1.237.000 mark för driften av Ålands musikinstitut. Av detta belopp utgör avlöningsutgifterna den största posten innefattande två inrättade tjänster (rektor och lärare) samt 13 timlärare. Verksamheten bedrivs huvudsakligen vid Kursgården i Mariehamn, varför lokalutgifterna har budgeterats till 86.000 mark.

Ålands musikinstituts inkomster om 120.000 mark hänför sig till de terminsavgifter som uppbärs av eleverna. Terminsavgifterna var under läsåret 1993-94 följande:

Terminsavgift	450 mark
Avgift för biämne	150 mark
Musiklekskola	250 mark

5. Beredningsarbete

Landskapsstyrelsen tillsatte den 23 juni 1994 en arbetsgrupp med uppgift att i samarbete med institutets direktion utarbeta ett förslag till landskapslag för musikinstitutet. Gruppen överlämnade ett förslag till landskapslag om Ålands musikinstitut till landskapsstyrelsen i mars 1995.

DETALJMOTIVERING

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Målsättning.* I paragrafen anges Ålands musikinstituts verksamhetsområde. Undervisningen vid Ålands musikinstitut kommer på såsom i dag att vända sig till en bred krets av personer. Förutom den grundläggande undervisning som förmedlas till ungdom och vuxna kommer undervisning även att erbjudas barn mellan fem och sju år inom ramen för den s.k. musiklekskolan. Musikinstitutet kan även tillhandahålla undervisning som förberedelse för fortsatta yrkesstudier. Det sistnämnda förutsätter att läroplanerna och undervisningens innehåll upprätthåller en viss standard, så att eleven kan beredas inträde till bl.a. konservatorium eller musikhögskolor.

I enlighet med landskapsstyrelsens kulturpolitiska handlingsprogram kan även dansundervisning arrangeras inom ramen för musikinstitutets verksamhet. Med "annan verksamhet i syfte att utveckla musikkulturen och intresset för musik" i 2 mom. avses konserter och andra konstevenemang i anslutning till undervisningen.

2 § *Huvudmannaskap.* Från och med 1 januari 1994 är landskapet huvudman för Ålands musikinstitut. Samtliga driftkostnader betalas av landskapet. Avsikten är att det även framdeles skall uppbäras terminsavgifter av eleverna för den undervisning de erhåller vid musikinstitutet.

2 kap. Förvaltning

3-4 §§. Direktionens sammansättning och mötesbestämmelser överensstämmer med de anvisningar som är gällande för institutet samt med motsvarande bestämmelser för landskapets övriga skolor på gymnasialstadiet. Avsikten är att det förutom lärar- och elevrepresentanter skall finnas medlemmar i direktionen som representerar landskapet och Ålands sång- och musikförbund.

5-8 §§. I bestämmelserna anges rent allmänt de uppgifter som ankommer på direktionen, rektorn, lärarkollegiet samt lärarna. Landskapsstyrelsen anser det inte ändamålsenligt att i landskapslagen inta mer detaljerade bestämmelser om nämnda enheters eller personers arbetsuppgifter. I musikinstitutets reglemente kan vid behov intas mer preciserade bestämmelser.

9 § *Reglemente.* Avsikten är att ett reglemente skall upprättas för Ålands musikinstitut, i vilket bestämmelser om bl.a. val av lärarmedlem och elevmedlem till direktionen skall ingå. Reglementet kan även innehålla bestämmelser om t.ex. läseordning, timfördelningsplan, budgetförslag, läro- och verksamhetsplan samt att en lärar- och

elevförteckning skall upprättas. I reglementet skall enligt lagens 15 § kompetenskraven för tjänst vid institutet anges.

En ändring av reglementet skall ske enligt samma procedur som när reglementet upprättats. Initiativ till ändring kan komma från såväl landskapsstyrelsen som direktionen, men det är direktionen som gör upp ett förslag som skall underställas landskapsstyrelsen för att bli gällande.

3 kap. Undervisning

10 § Läroplaner och övrig undervisning. Läroplanerna för utbildningen vid musikinstitutet skall fastställas av landskapsstyrelsen.

11 § Avgifter för verksamheten. Vid fastställandet av avgifterna för verksamheten skall landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet (27/93) iakttas i tillämpliga delar.

Skälet till att den undervisning som elever erhåller vid institutet inom ramen övrig utbildning vid landskapets skolor föreslås avgiftsfri är att all annan undervisning vid landskapets gymnasium och yrkesläroanstalter är avgiftsfri.

4 kap. Eleverna

12 § Elevernas skyldigheter. Landskapsstyrelsen anser att eleven skall ha ett ansvar för sitt deltagande i institutets undervisning och övriga verksamhet. Innan en avstängning blir aktuell bör andra mindre ingripande åtgärder vidtas exempelvis en varning.

13 § Ledighet. Ledighet från undervisningen bör medges endast i undantagsfall. Ett av skälen till detta är att vissa timlärare endast har mellan två och fyra veckotimmar samtidigt som antalet elever vid dessa undervisningstillfällen kan vara få. För att kunna planera och förutse undervisningen bättre bör rektorn i god tid informeras om en eventuell frånvaro.

14 § Elevförening. Vid musikinstitutet skall finnas en elevförening som skall tillvarata elevernas intressen.

5 kap. Personal

15 § Tjänster. Vid Ålands musikinstitut finns i dag två inrättade tjänster (rektor och lärare). Övrig undervisning sköts av timlärare. Landskapsstyrelsen föreslår att en prorektor utses bland lärarna.

Paragrafen överensstämmer med motsvarande bestämmelser för landskapets övriga skolor.

16 § Kompetenskrav. Avsikten är att kompetenskraven skall motsvara gällande kompetenskrav vid institutet och att dessa skall anges i institutets reglemente.

17 § Övriga bestämmelser. Hänvisningen i paragrafens 2 mom. avser bl.a. tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87) samt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa i riket gällande författningar rörande statens pensioner (33/84).

6 kap. Särskilda bestämmelser

20 § Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse. Landskapsstyrelsen föreslår att lagen träder i kraft i samband med att höstterminen inleds den 1 augusti 1995.

Mandatperioden för nuvarande direktion utgår den 31 december 1995.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG om Ålands musikinstitut

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Målsättning

Vid Ålands musikinstitut ges grundläggande undervisning i musik. Institutet har även till uppgift att ge förberedande undervisning för blivande yrkesmusiker. Dessutom kan vid institutet ordnas vuxenutbildning och kursverksamhet i musik samt dansundervisning.

Vid institutet kan även förekomma annan verksamhet i syfte att utveckla musikkulturen och intresset för musik.

2 §

Huvudmannaskap

Ålands Musikinstitut upprätthålls av landskapet och står under landskapsstyrelsens överinseende.

2 kap.

Förvaltning

3 §

Direktion

För förvaltningen av Ålands musikinstitut tillsätter landskapsstyrelsen en direktion för fyra kalenderår i sänder.

Direktionen består av sex medlemmar. I direktionen skall finnas en representant för lärarna och en för eleverna. Representanten för eleverna utses för en mandattid om ett år. Bland direktionens medlemmar utser landskapsstyrelsen ordförande och viceordförande. För varje medlem utses även en ersättare.

Institutets rektor är föredragande och sekreterare i direktionen. Direktionen kan dock utse annan föredragande när ärendet rör rektorn.

Landskapsstyrelsen bestämmer direktionsmedlemmarnas arvoden.

4 §

Direktionsmöte

Direktionen sammankallas av ordföranden eller vid förfall för ordföranden av viceordföranden. Direktionen skall sammankallas för behandling av visst ärende då rektor eller minst tre av direktionens medlemmar det kräver.

Direktionen är beslutförför då ordföranden eller viceordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Beslut fattas med enkel röstmajoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst, utom vid personalval då lotten avgör. Vid direktionens möten förs protokoll som undertecknas av ordföranden och sekreteraren samt justeras på det sätt direktionen bestämmer.

5 §

Direktionens uppgifter

Direktionen behandlar frågor som gäller institutets allmänna förvaltning, skötseln av dess egendom och ekonomi, undervisning och annan verksamhet vid institutet samt övriga ärenden som enligt reglementet ankommer på direktionen.

6 §

Rektors uppgifter

Rektorn skall leda, övervaka och utveckla undervisningen och den övriga verksamheten vid institutet samt fullgöra övriga uppgifter som hänför sig till ledningen och övervakningen av institutet. På rektorn ankommer även att bereda och föredra de ärenden som behandlas vid direktionens sammanträden samt tillse att dessa verkställs.

7 §

Lärarkollegium

Till lärarkollegiet hör rektor och institutets samtliga lärare. Lärarkollegiet sammankallas av rektor som är kollegiets ordförande.

Kollegiet är beslutförför då rektor och minst hälften av övriga medlemmar är närvarande. Vid omröstning skall bestämmelserna i 4 § 2 mom. iakttagas.

Lärarkollegiet skall planera, främja och utveckla undervisningen och den övriga verksamheten vid institutet samt behandla övriga ärenden som ankommer på lärarkollegiet.

8 §

Lärares skyldigheter

Förutom skyldigheten att undervisa ankommer det på lärare att utföra uppgifter som hör till institutets verksamhet i enlighet med rektors anvisningar eller vad som föreskrivs i reglementet eller överenskommit i tjänstekollektivavtal.

9 §

Reglemente

För Ålands musikinstitut skall finnas ett reglemente. Direktionen skall uppgöra ett förslag till reglemente som skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Reglementet skall innehålla bestämmelser om

- 1) läsårets längd och antalet arbetsdagar under läsåret,
- 2) val av lärarmedlem samt elevmedlem till direktionen,
- 3) rektorns, lärarnas och de övriga tjänstemännens arbetsuppgifter,
- 4) beviljande av tjänstledighet åt rektor, lärare och övrig personal,
- 5) intagning, speciella inträdesfordringar, bedömning av elever, dimission samt utfärdande av särskilda kursintyg samt
- 6) övriga angelägenheter vilka med stöd av denna lag eller särskilda föreskrifter skall ingå i reglementet.

Ändring av reglemente skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

3 kap.

Undervisning

10 §

Läroplaner och övrig undervisning

Landskapsstyrelsen fastställer kurs- och läroplaner för utbildningen vid institutet. Vuxenutbildning och kursverksamhet kan ordnas vid institutet med landskapsstyrelsens tillstånd.

11 §

Avgifter för verksamheten

För verksamheten vid institutet uppbärs avgifter i enlighet med vad landskapsstyrelsen bestämmer.

Undervisning som bedrivs vid institutet inom ramen för den utbildning som eleverna fullgör vid landskapets gymnasium, Ålands folkhögskola eller vid någon av landskapets yrkesutbildningsanstalter är avgiftsfri för eleverna.

4 kap.

Eleverna

12 §

Elevernas skyldigheter

Eleverna skall följa institutets ordningsregler samt rektors och lärares anvisningar. Elev som inte låter sig tillrättavisas kan av direktionen avstängas för viss tid, dock högst ett år.

13 §

Ledighet

Eleverna kan av särskild orsak beviljas ledighet från institutet med rektors tillstånd.

14 §

Elevförening

Vid musikinstitutet bildar eleverna en elevförening. Elevföreningen skall planera elevernas gemensamma aktiviteter samt främja skolarbetet. Elevföreningen kan framställa förslag och avge utlåtanden i frågor som rör institutet samt behandla övriga ärenden som ankommer på föreningen.

5 kap.

Personal

15 §

Tjänster

Vid Ålands musikinstitut skall det finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan timlärare och annan personal anställas. Landskapsstyrelsen kan, efter att ha hört direktionen och lärarkollegiet, utse en prorektor bland lärarna. Prorektor är ställföreträdare för rektor.

Tjänst lediganslås av direktionen att sökas inom en tid av minst 14 och högst 30 dagar. Direktionen avger utlåtande över sökanden vilket tillsammans med ansökningshandlingarna tillställs landskapsstyrelsen. Tjänsteman utnämns av landskapsstyrelsen.

Timlärare och övriga tillfälliga tjänsteman förordnas av landskapsstyrelsen efter det att direktionen hörts.

Direktionen anställer och avskeder personal i privaträttsligt anställningsförhållande.

Vikarie kan i brådskande fall förordnas av rektor för högst en månads tjänstgöring.

16 §

Kompetenskrav

Kompetenskrav för tjänstemän och övrig personal vid musikinstitutet bestäms i reglementet.

Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl bevilja dispens från fastställda kompetenskrav.

17 §

Övriga bestämmelser

Angående undervisningsskyldighet och avlöning samt övriga ersättningar för lärare och andra tjänstemän gäller vad därom överenskommits i tjänstekollektivavtal.

Angående lärare och övriga tjänstemän vid institutet gäller förutom vad i denna lag stadgas vad om landskapets tjänstemän är särskilt föreskrivet.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

18 §

Ändringsökande

I beslut som direktionen eller landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär i enlighet med vad som stadgas i 25 § självstyrelselagen.

19 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpligheten av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

20 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1995.

Direktion enligt bestämmelserna i denna lag utses första gången för en mandattid som inleds den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Mariehamn den 23 mars 1995

L a n t r å d

Lagberedningssekreterare

Ragnar Erlandsson

Hans Selander